

УДК 339.138

В. Й. Куценко

*Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара***СУТНІСТЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ***Блаженні лагідні (смирненні), бо такі наслідують землю.
Нагорна проповідь Спасителя.*

Досліджено сутність приватизації на засадах духовності. Істинна приватизація передбачає, що власниками приватизованого підприємства мають бути духовні люди, бо сам Господь дає їм Свої ідеї, ресурси і ставить завдання – як треба жити й управляти трудовим колективом заради блаженного (щасливого) життя народу.

Ключові слова: істинна приватизація, власники – духовні люди, місія підприємства.

Исследована сущность приватизации на принципах духовности. Истинная приватизация предусматривает, что владельцами приватизированного предприятия должны быть духовные люди, потому что Сам Господь дает им Свои идеи, ресурсы и ставит задачи – как нужно жить и управлять трудовым коллективом ради блаженной (счастливой) жизни народа.

Ключевые слова: истинная приватизация, владельцы – духовные люди, миссия предприятия.

Essence of privatization on principles of spirituality is investigational. Veritable privatization provides for, that spiritual people must be the proprietors of private enterprise, because Lord gives them the ideas, tasks – as needed to live and manage a labour collective for the sake of happy life of people.

Keywords: veritable privatization, proprietors are spiritual people, mission of enterprise.

Багато економістів як у світі, так і в нашій державі щиро вважають, що ринкова економіка найефективніша, найпродуктивніша, бо приватний власник – найефективніший, тому «свобідна» економіка не має альтернатив. Екс-прем'єр міністр Великої Британії У. Черчілль зазначав приблизно так: *«Звичайно, капіталістична економіка має великі недоліки, але людство не придумало нічого кращого»*. Дійсно, сама по собі людина нездатна творити добро, бо за суттю своєю є злою, але Творець наш, Який дбає про нас і любить нас, забезпечував чадам Своїм блаженні умови життєдіяльності в Едемському саду. І навіть після гріхопадіння людей, коли вони були вигнані з раю, ніколи не залишає нас – творіння Своє і забезпечує всім необхідним для ефективною життєдіяльності, якщо люди прагнуть возз'єднання з Творцем. Так, перша в світі культура – трипільська є свідченням нечуваного ефективного господарювання на засадах духовності наших пращурів. Прийняття і розвиток християнства в Київській Русі також забезпечило процвітання нашого народу за умов людяності господарювання. В інші часи, коли люди відверталися від Творця та надіялися на себе, їхні соціально-економічні моделі розвитку не сприяли ні своєму довготривалому успішному бізнесу, ні сталому добробуту людей. Періодичні кризи та банкрутства стали невід'ємною складовою сучасного бізнесу, бо більшість менеджерів за своєю волею намагається бути власниками своїх підприємств (майна і навіть трудових колективів) виключно заради задоволення власних меркантильних інтересів.

Духовний Закон свідчить, що присвоювати собі те, що створено об'єктивно до нас і для всіх (земля з її ресурсами та плодами, люди) не можна. Навколишній матеріальний світ надано людям, щоб вони, пізнаючи закони розвитку природи, пізнали свого Творця, возз'єдналися з Ним заради щасливого життя. Земельні ресурси, рослинний і тваринний світ даються людині для особистої сумлінної праці фізичної, труда духовного заради обробітку землі – окультурення свого роду (ду-

ховного виховання себе, членів своєї родини і родоводу). Коли людина не виконує свою місію духовного відродження, а привласнює собі творіння Боже, то вона сама себе вважає Богом і царем, за що, звісно, йде неминуче покарання: підприємства працюють нестабільно, циклічно, великі прибутки з часом обертаються на великі збитки, їх лихоманяють усілякі негаразди. Якщо люди не виконують завдання Бога-Отця, вони приречені на розбрат, непримирення і ворожнечу як у сім'ї, так і в трудовому колективі та державі.

Ми не можемо зрозуміти сучасного без знання минулого. Повернімося до витоків історії людства. Слушним є приклад, як підміна Божого завдання власними людськими амбіціями спричинила до непорозуміння й ворожнечі колись єдиних (однодушних) Божих людей. Плем'я Хамова (потомка праведного Ноя) з іншими племенами, не погоджуючись виконувати волю Божу служити іншим народам, захотіли царювати над усіма народами: *«І говорячи: прийдіть, створимо собі град і стовп, верх якого буде аж до неба (самі побудуємо для себе життя вільне щасливе заради своєї слави – вавилонської вежі – В.К.): і створимо собі ім'я, перш ніж розсіятися нам по лицю всієї землі (самі поставимо собі завдання створення іміджу-слави першого, вищого над усіма народами – В.К.). ...І рече Господь: це один рід і уста єдині у всіх (усі говорять однією мовою Божої любові – В.К.), і такє почали творити, ...змішаємо там язик їх (мову), та не почує кожен гласу ближнього (свого) (не зрозуміє істинних думок та намірів людських – В.К.). І розсівав їх звідти Господь по лицю всієї землі: і перестали створювати град і стовп (і перестали жити й працювати заради слави своєї-людської – В.К.)»* [1. Бут. 11:4, 6–8].

Так, відвернувшись від Бога, з'явилися і ще й досьогодні діють розрізнені люди, народи, які почали розмовляти чужими незрозумілими для інших мовами, стали глухі до Істини й людських потреб і кожен почав жити егоїстично та прагматично сам по собі, «аби мені було добре»: на благо і славу свою, привласнюючи все і вся заради нескінченного прагнення до матеріального збагачення і слави людської. Це було допущено, щоб люди урозуміли, що без Бога неможливо забезпечити собі сталий розвиток і щасливе життя. Так, один із найбагатших і славних міст у світі Вавилон з його висячими садами, що вважалися колись чудом світу, *золотий град, слава царств, краса Халдеї*, згідно з пророцькими застереженнями, зробився грудою руїн, житлом змії, жахом і посміховищем, – містом без мешканців. *«Як леви зарикають, усі вони і заревуть як щенята левові»* [1. Іер. 51:38]. Такі печальні наслідки невиконання свого завдання – промислу Божого, присвоєння собі Слова Божого (функції Бога) і нестримного устремління до здобуття матеріальних благ.

Основним способом привласнення собі матеріальних ресурсів, підприємств є приватизація. На Україні сьогодні понад 70% підприємств приватизовані, але приватний власник не завжди є ефективним менеджером як це вважалося. Більшість підприємств є малоприбутковими чи навіть збитковими. До 60% з них ховаються в тіні. Частка інноваційних підприємств складає близько 5%. Звільнення працюючих на приватизованих підприємствах збільшується, а темпи економічного зростання – змінюються повільно. Валовий національний дохід і валовий внутрішній продукт майже за 20 років незалежності України ще не вийшов на рівень 1991 року.

Багато вчених розуміють вплив приватизації майна на соціально-економічний стан у державі. Заслужують на увагу праці щодо приватизації таких вітчизняних учених, як Й. Петрович, О. Семенів [5], М. Головатий [6], О. С. Мельничук [7], Б. Корпан, Я. Заброварний, М. Нагірний [8]. А. Кінах [4], М. І. Туган-Барановський та інші. Аналіз останніх наукових публікацій свідчить, що проблема приватизації потребує подальшого дослідження, особливо щодо встановлення істинної (духов-

ної) її сутності, яка й дозволяє визначити ступінь ефективності діяльності приватизованого підприємства.

Метою даного дослідження є встановлення духовної сутності такого найпоширенішого сучасного явища, як приватизація. Метод дослідження – інтуїтивний духовний.

Приватизація з лат. privation, privo, privates, privativus, privus – *відняття* (не свого), *заперечення* (волі Творця), *приватизований, приватний, особистий – те, що немає громадського стану* (не на службі у суспільства, народу – В. К.), *окремий, кожен порізно* (егоїстично, не в одній сім'ї, кожен сам за себе, звідси жорстка конкуренція й торгові війни – В. К.) [3]. Тобто, для більшості менеджерів сучасна приватизація – це привласнення несвого: державного, народного (Божого) у особисту власність для задоволення особистих інтересів. Хоча може бути й інша – істинна приватизація задля блага народу.

Сутність приватизації можна простежити на порівнянні способу господарювання керманіча країни з господарем свого сімейства. Народним господарством керують державний господар, влада, які дбають про своїх підлеглих – увесь народ через свої державні підприємства. Місія (призначення, служіння) підприємства – служіння інтересам його власника. Тоді місія державного підприємства – благо народу, а сучасна місія приватного підприємства – здебільшого особисте благо його власників.

Точнісінько так же дбає про членів своєї сім'ї господар – голова сімейства: постійно стежить і піклується за свою родину, щоб усі були щасливі й здорові і принесли належні плоди як носії високої духовної культури. Якщо хтось захворів душевно чи фізично, перестав давати плоди (любов, добрі справи, прибутки), люблячий батько зробить ретельний аналіз причин, що спонукали тимчасові негативні явища. З'ясує, в чому є власні недоробки, зміниться і власним прикладом виконання духовних та світських законів, ставлення до своїх обов'язків буде сприяти вихованню власних дітей, які врешті-решт принесуть плоди – духовне надбання та, як наслідок, – матеріальне благополуччя. Бо спочатку треба самому принести плоди, щоб так чинили й діти.

Але нерозумний батько може вчинити по-іншому. Тих дітей, які є неслухняними чи хворими, не приносять плодів, віддає на виховання іншим господарям (віддаючи перевагу освітнім, оздоровчим, спортивним закладам чи навіть сиротинцям), прямо чи завуальовано позбавляючи їх батьківської й материнської любові. Цим продає душі своїх дітей у рабство, роблячи їх ще більш залежними від похоті та усіляких спокус цього світу, а тому – ще більш нещасливими, за що несе відповідальність. Немає людини – немає й проблеми, – дехто думає так. Звісно, за це йде неминуче покарання батьків за те, що навмисно чи ненавмисно відмовилися від своєї місії виховання духовної культури своїх чад.

Так і в державі. Якщо якесь державне підприємство почало зазнавати певних труднощів («хворіти») і перестало давати плоди (належні прибутки), влада з легкістю відвертається від свого дітища та ще й продає його у приватну власність (гроші бере за нього). Як заради грошей продати свою дитину (її душу), так і державне підприємство продається, за що йде подвійна кара. Державні діячі, які допустили таку приватизацію (відчуження, відлучення трудових колективів від захисту й безпеки з боку держави) і відповідають за стан миру й благополуччя в суспільстві, накликають на багатьох людей і на себе всілякі непередбачувані негаразди (періодичні політико-правові, фінансово-економічні, соціальні та екологічні кризи). Хоча певний час працівникам приватних підприємств можуть виплачувати великі

заробітки, але все це є тимчасовим, як показує досвід приватних компаній навіть у зразковій, з погляду «свобідної» (від держави та деколи й від її законів), економіці США.

Тобто, держава не повинна відлучати (покидати, продавати у меркантильні руки) свої підприємства, особливо великі й середні, де найбільші трудові колективи, щоб не напустити на них великих прикрощів і страждань. Проаналізувавши стан своєї духовної культури, цінності, сенс життя, стиль свого управління народним господарством, державні діячі не залишають свої підлеглі підприємства як своїх хворих дітей, а надають їм належну допомогу і своїм особистим прикладом соціально-відповідального ставлення до життя, людей будуть сприяти відродженню трудових колективів, які потім принесуть стабільні плоди – прибутки, що підуть виключно на розвиток і процвітання всієї держави.

Привласнення (викривлена приватизація з метою збагачення) допущено, щоб людина зрозуміла хибність егоїстичного способу життя і змінилася: звільнилась від служіння своїм меркантильним інтересам, слави людської і стала простою людиною, бо приватизація (*privatio*) також означає «звільнення, позбавлення», а «*privatus*» – ще й «простий», «поза служінням цьому світу», «*privus*» – «свобідний» від егоїзму, слави та меркантилізму.

Тому сама приватизація не є злом, хоча, як справедливо нарікав Аристотель: «Приватна власність надихає на лінощі» (бо власник підприємства надіється, що за нього будуть трудитися інші – його найманці) [2]. Головне, у чії руки попадає майно та людські душі. Передача підприємств має відбуватися високо моральним і духовним людям. Ми знаємо багато прикладів, коли духовні люди – помазаники Божі володіли великими матеріальними багатствами і статками (землею, худобою, майном, слугами та навіть рабами): святі праотці наші Авраам, Ісаак, Яків, Іов, праведний іудейський цар Давид, святий рівноапостольний римський цар Костянтин та його мати Олена, які відродили християнство у світі, святі князі Київської Русі рівноапостольні Ольга, Володимир, які започаткували християнство в нашій країні, та багато інших. Але вони не присвоювали собі ці матеріальні здобутки, розуміючи, що всі ці блага від Бога і лише Йому належать. Тому не мали пристрасті до плотського тлінного багатства, віддаючи перевагу нетлінним вічним дарам любові й щедрот. У результаті їхньої діяльності (володіння майном) у суспільстві панували мир і благополуччя, коли мешканці допомагали один одному чим могли. Ще Платон при розробці ідеї ідеальної держави наголошував, що **керувати** нею мають **«філософи, які пізнають істину (Бога), а стражі – захисники держави, народу та землероби й ремісники (підприємці й економісти, які плекають за матеріальні блага), мають слухатися настав своїх ідеологів»** [2]. Так і власники приватизованого підприємства мають бути духовними людьми, бо сам Господь дає їм Свої ідеї, завдання – як треба жити й працювати заради блаженного (щасливого) життя народу.

Нічого немає поганого також у створенні нового приватного підприємства, якщо його власниками є морально-духовні люди, бо вони збирають трудовий колектив не заради особистих меркантильних інтересів, а для спільного творчого труда заради виховання в собі нетлінних цінностей, щоб, допомагаючи один одному, сприяти благу суспільства. Платон мріяв, щоб усі люди були братами: «*Маючи нужду багато в чому, багато людей збираються воедино*», а Г.С. Сковорода мріяв про «*спорідненість душі*» у трудовому колективі. Тож настав час навернення до істинної приватизації, коли керманічі приватних підприємств будуть керуватися не власними меркантильними інтересами, а вихованням духовної культури ввірених

їм трудових колективів і добробутом суспільства. **«Блаженні лагідні (смирненні), бо такі наслідують землю (щасливі сумирні – мирні як Бог-Миротворець, Який дарує Свою землю в спадщину чадам Своїм, ввіряє (довіряє) і затверджує землю в їхнє управління, щоб окультурювали і обробляли її на благо людства)»**, – попередив нас Христос під час Своєї нагорної проповіді [1. Мф. 5:5]. Тільки лагідні (терпеливі, не злі, повні християнської любові до Бога й ближніх, спокійно і з радістю приймають випробовування життя) законно отримають у володіння землю, її ресурси, майно для використання їх на благо інших і свого добробуту. Перспективи подальших досліджень є невичерпними, бо немає меж удосконалення творчого вільного процесу господарювання за різних форм власності майна. Коли власник підприємства і його трудовий колектив співпрацюють за принципом взаємодії споріднених душ, про який щиро мріяв наш духовний філософ Г.С. Сковорода.

Бібліографічні посилання і примітки

1. Біблія. – М.: Российское библейское общество, 1993. – 1658 с.
2. Асмус В.Ф. Античная философия / В.Ф. Асмус. – М.: Высшая школа, 1976.
3. Латино-русский словарь / авт.-сост. Дворецкий И.Х. – 3-е изд., испр. – М.: Рус. яз., 1986. – 840 с.
4. Кінах А. Ефективна приватизація відбувається за умови довіри інвестора [Електронний ресурс]: Новини УСПП – 13.05.2008 / А. Кінах. – Режим доступу: <http://www.uspp.org.ua/news/230.html>
5. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://gazeta.lviv.ua/articles/2006/07/19/16875>
6. Головатий М. Духовність як найважливіша засада формування української державності / М. Головатий // Персонал. 2005. – № 45 (144).
7. Мельничук О.С. Право і держава в концепції правосвідомості І.О. Гльїна: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / О.С. Мельничук / Одес. нац. юрид. акад. – О., 2005. – 18 с.
8. Корпан Б. [Електронний ресурс] / Б. Корпан, Я. Заброварний, М. Нагірний. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/prn_text_ua.php?id=854

Надійшла до редколегії 26.10.2010.